



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 437/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Vladimírom Legěňom, Centrum 25/30, Považská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Prievidza v konaní sp. zn. 2T/98/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prievidza v konaní sp. zn. 2T/98/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prievidza **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 2T/98/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Prievidza **povinný** jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prievidza **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením z 24. septembra 2024 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky (doručenú 5. augusta 2024), ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje prikázať okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadost'učinenie 15 000 eur a náhradu trov konania 713,96 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke bolo vznesené obvinenie 13. mája 2014 pre pokračovací prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona. Obžaloba bola podaná na okresnom súde 10. augusta 2018. Sťažovateľka namieta celkovú dĺžku konania od vznesenia obvinenia v trvaní desiatich rokov. Tvrdí, že konanie na okresnom súde prebieha viac ako šesť rokov bez meritórneho rozhodnutia. V namietanom trestnom konaní v súčasnosti prebieha dokazovanie.

3. Ďalej namieta, že obžaloba jej bola doručená až po takmer šiestich mesiacoch od jej podania, čo považuje za rozporné s § 240 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa tvrdení sťažovateľky bolo prvé pojednávanie nariadené okresným súdom 6. marca 2019 a na ďalších štyroch hlavných pojednávaniach v roku 2019 sa čítali len výpovede sťažovateľky z prípravného konania. Podľa jej názoru je postup okresného súdu nesprávny a neefektívny s opakovaným odročením hlavných pojednávanií. Namieta, že k celkovej dĺžke konania prispela aj nepriaznivá pandemická situácia.

4. Sťažovateľka tvrdí, že na zbytočné prietahy v konaní upozornila sťažnosťou pre nečinnosť z 21. júna 2022 adresovanou predsedníčke súdu, ktorá bola listom sp. zn. Spr 708/2022 z 27. júna 2022 vyhodnotená ako nedôvodná.

5. Sťažovateľka poukázala na značné psychické vyčerpanie z dlhodobej právnej neistoty, ktoré jej bráni vo vedení pokojného súkromného a rodinného života.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Argumentácia sťažovateľky poukazuje predovšetkým na neefektívne vedenie trestného konania okresným súdom striedané jeho nečinnosťou, kedy ten nezabezpečil zbavenie mlčanlivosti svedkov, u ktorých to bolo potrebné, rovnako ako si ani nezistil, kto je oprávnený ich zbaviť mlčanlivosti. Hlavné pojednávania odročoval s časovým odstupom niekoľkých mesiacov, čo v súhrne predstavuje prietahy v trvaní niekoľkých rokov.

7. Sťažovateľka odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia právnou neistotou a psychickou traumou, ktorej je vystavená, keďže trestné konanie začalo vznesením obvinenia 13. mája 2014 a pokračovalo podaním obžaloby 10. augusta 2018, pričom dodnes nie je ukončené.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

8. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti svojím listom sp. zn. Spr 1309/24 zo 7. októbra 2024 uviedol, že vzhľadom na rozsah spisu 1228 strán a pracovnú zaťaženosť sudcu trvalo naštudovanie spisu dlhšiu dobu.

9. Hlavné pojednávania boli nariadené na termíny: 6. 3. 2019, 15. 5. 2019, 30. 7. 2019, 14. 10. 2019, 9. 12. 2019, 3. 2. 2020, 23. 3. 2020, 29. 6. 2020, 7. 9. 2020, 20. 1. 2020, 2. 8. 2021, 11. 10. 2021, 8. 12. 2021, 2. 3. 2022, 4. 5. 2022, 13. 7. 2022, 8. 8. 2022, 12. 10. 2022, 5. 12. 2022, 30. 1. 2023, 17. 4. 2023, 20. 11. 2023, 22. 1. 2024, 26. 3. 2024, 28. 5. 2024, 29. 7. 2024, 9. 9. 2024, 4. 11. 2024.

10. Z dôvodu na strane sudcu boli zrušené termíny nariadené na 13. júl 2022 a 22. január 2024 a pojednávanie bolo nariadené s niekoľkomesačným odstupom kvôli rehabilitácii sudcu v Rajeckých Tepliciach (22. 5. 2023 až 26. 5. 2023) a dovolenke sudcu (19. 6. 2023 až 30. 6. 2023).

11. Na žiadosť sťažovateľky bolo zrušené pojednávanie nariadené na 20. január 2021 kvôli zákazu vychádzania. Pre ospravedlnenie svedka [REDAKOVANÉ] boli zrušené pojednávania nariadené na 3. február 2020 a 2. august 2021.

12. Pre ospravedlnenie obhajcu pre karanténu bolo zrušené pojednávanie nariadené na 23. marec 2020 a pre kolíziu s iným väzobným verejným zasadnutím 7. septembra 2020.

13. Pojednávania nariadené na 5. december 2022 a 30. január 2023 boli odročené pre nezbavenie mlčanlivosti organizácie Orchidea n. o.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v tvrdenom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu

(IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

17. Predmet napadnutého konania – rozhodnutie o obžalobe pre pokračovací prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona sťažovateľkou ako obžalovanou tvorí bežnú rozhodovacia agendu všeobecných súdov. Neboli zistené žiadne prvky, z ktorých by bolo možné vyvodit' skutkovú alebo procesnú náročnosť veci. Rovnako nič nenasvedčuje tomu, že by sťažovateľka prispela k predĺženiu konania, keďže pojednávanie bolo na jej žiadosť zrušené len raz, a to pre zákaz vychádzania. Postup okresného súdu však vykazuje dlhoročnú pretrvávajúcu nečinnosť od podania obžaloby 10. augusta 2018 striedanú neefektívnou činnosťou. Okresný súd potreboval od podania obžaloby 10. augusta 2018 do prvého pojednávania konaného 6. marca 2019 na naštudovanie spisu takmer 7 mesiacov. Rovnako čítanie výpovedí sťažovateľky z prípravného konania zabralo okresnému súdu takmer rok. Pritom si nezistil, ktorých kľúčových svedkov bude treba zbaviť mlčanlivosti a kto je na to oprávnený. Viac ako 6 rokov trvajúca nesústreďená činnosť okresného súdu je ústavne neudržateľná a vzhľadom na to, že k náprave nevedla ani sťažnosť sťažovateľky, nemožno dospieť k záveru, že by účinným nástrojom ochrany práv sťažovateľky mohla byť sťažnosť podaná predsedníčke okresného súdu. Postupom okresného súdu došlo k zbytočným prietahom. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu boli porušené ústavné práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, s tým, že mu bolo prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

18. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, postup súdu a význam sporu pre sťažovateľku bolo jej podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 3 000 eur s tým, že vo zvyšku nebolo jej návrhu vyhovené.

V. Trovy

19. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje 713,96 eur.

20. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového

poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu